

KOEN VAN KERKHOVEN //
SECRETARIS-GENERAAL COC

Voor COC moeten de maatregelen om het lerarentekort op te lossen of om een job in onderwijs aantrekkelijker te maken, kwaliteitsvol zijn. Anders haken we af.

Het lerarentekort aanpakken en tegelijkertijd besparen, is dweilen met de kraan open

Creativiteit, dat is wat directies vandaag aan de dag moeten leggen om het lerarentekort aan te pakken. Ze doen nog meer beroep op hun eigen team of schakelen gepensioneerde leraren en zelfs ouders in. Maar dat zijn allemaal lapmiddelen. De tekorten zijn er en de toekomst ziet er niet beter uit met de besparingen die onderwijs boven het hoofd hangen. Het secundair onderwijs moet samen met het volwassenenonderwijs in 2020 maar liefst 21 miljoen euro besparen. In 2021 moet ook het deeltijds kunstonderwijs mee besparen en wordt het 42,3 miljoen euro in totaliteit. Het water staat letterlijk aan de lippen van onze scholen.

Lerarentekort aanpakken

Veel leraren staan aan de vooravond van hun pensioen. En te veel jonge leraren geven het lesgeven jammer genoeg snel op. Wat zich in Nederland voordoet, spreekt boekdelen¹. Vooral in het secundair onderwijs zal het tekort aan leraren de komende jaren zienderogen toenemen. In de beleidsnota van minister van Onderwijs Weyts lezen we enkele concrete voorstellen: zij-instromers zouden extra anciënniteit kunnen meenemen, de planlast zou aangepakt kunnen worden en er komt een loopbaanpact met maatregelen gaande van de werving van leraren tot aanvangsbegeleiding, werkzekerheid en professionalisering. Bovendien wil de minister het duaal lesgeven invoeren. Dat blijkt uit een voorstel dat tijdens de onderhandelingen over onderwijsdecreet XXX plots op tafel kwam. Minister Weyts zou bezig zijn met de bespreking van de validering van de anciënniteit van de zij-instromers, maar daarvan is COC niet op de hoogte. De commissie Onderwijs organiseert de komende weken een aantal hoorzittingen onder de titel "kwaliteitsvol onderwijs met voldoende en sterke leerkrachten". Daarvoor nodigt ze een hele reeks deskundigen uit en komen ook buitenlandse ervaringen aan bod. *'Uiteraard worden ook de onderwijsvakbonden uitgenodigd om aan deze hoorzittingen deel te nemen.'*

Startschot

Voor Minister Weyts is het lerarenpact geen volgeladen kar die te zwaar is om in gang te trekken. De vraag is hoe

1 Zie artikel pagina 25.

hij dat dan wel ziet en in welke mate de sociale partners betrokken zullen worden bij het overleg om tot effectieve en gedragen maatregelen te komen. Die vragen komen niet alleen van COC, maar ook parlementsleden zoals Loes Vandromme (CD&V), Steven Vandenberghe (sp-a) en Kim De Witte (PVDA) verwijzen terecht naar de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep. Karolien Grosemans (N-VA) spreekt de minister aan over de problematiek van de planlast en Elisabeth Meuleman (Groen) stelt de vraag naar meer diversiteit in het lerarenkorps. Positief is alvast dat minister Weyts met de sociale partners gesprekken wil voeren over de loopbaan. COC kijkt ernaar uit. Ondertussen galmt startschot na.

Kwaliteitsvolle maatregelen

Voor COC moeten de maatregelen om het lerarentekort op te lossen of om een job in onderwijs aantrekkelijker te maken, kwaliteitsvol zijn. Anders haken we af. Onderwijsvakbonden volwaardig mee betrekken in de discussie, biedt kansen om hiertoe te komen. COC heeft er bijvoorbeeld geen probleem mee om - via dual lesgeven - zijinstromers uit bedrijven aan te trekken om een tekort aan leraren wetenschappen of economie mee op te lossen. Maar dat kan niet zonder een minimum aan spelregels, wat iets heel anders is dan werken in een regelluwe omgeving. Zo zullen we alvast bewaken dat zijinstromers dezelfde opdrachten opnemen als de huidige personeelsleden. Ook al vragen we al heel lang om dat takenpakket grondig te herbekijken in functie van kerntaken en planlast. En uiteraard moeten ook die zijinstromers over de nodige vakkennis, pedagogische en didactische kennis beschikken vooraleer zij starten. Bovendien fronsen we onze wenkbrauwen als we vaststellen dat deze proeftuin alleen loopt in het secundair onderwijs. Is er dan in de andere sectoren geen probleem? En tot slot: een proeftuin is ook maar een proeftuin, en zeker geen doos van Pandora. Afbakening, monitoring en evaluatie is dan ook de boodschap.

Eerst besparingen weg, dan investeren

Voor COC is het volstrekt normaal dat de Vlaamse Regering samen met de sociale partners de problemen die op tafel liggen, in een logische volgorde aanpakt. Het heeft geen zin te investeren vooraleer de besparingen weggevoerd zijn. Dat is dweilen met de kraan open.

Vandaag wordt een aanzienlijk aantal afwezige leraren niet vervangen wegens een gebrek aan interimarissen. De regering moet met andere woorden veel minder interimarissen betalen. Naar onze schatting gaat het over meer dan 1000 fulltime jobs per jaar. Het betreft dus jaarlijks een budget van ongeveer 50 miljoen euro dat de overheid minder dan voorzien moet uitgeven! Zelfs met de mogelijkheid om korte vervangingen te clusteren tot grotere gehelen binnen eenzelfde schooljaar (een maatregel uit Cao XI), blijven er nog altijd massaal vervangingen oningevuld. Maar ondertussen zitten die leerlingen, studenten en cursisten wel in de klas. En het aanwezige personeel vangt hen op. Sommige deeltijdse leraren worden (in overuren) voor die extra opdracht betaald, maar heel vaak nemen personeelsleden die extra opdracht er onbetaald bovenop. Betaald of niet, leraren zijn al overbelast en worden dat nu nog eens extra. Dat leidt regelmatig tot bijkomende afwezigheden, terwijl het totale ziekteverzuimpercentage jaarlijks stijgt. Het dreigt een vicieuze cirkel te worden.

Een wake-upcall voor de Vlaamse Regering

Voor COC is het niet meer dan logisch dat de Vlaamse Regering een oplossing voor haar begroting de komende vier jaar in de eerste plaats zoekt in de verminderde uitgaven op het onderwijspersoneel omwille van het lerarentekort. Het zou toch godgeklagd zijn dat bovenop de miljoenen euro's aan arbeidsuren die leraren nu gratis presteren (want dat is de situatie vandaag), nog eens een besparing komt! Dan betaalt het onderwijspersoneel twee keer de rekening en wordt er twee keer bespaard. Dit kan niet. Leerlingen, studenten en cursisten en hun leraars verdienen beter. In 2020, in 2021 en ook daarna!

Koen Van Kerkhoven, secretaris-generaal COC

Koen